

27.06.2021

לכבוד:

הפרקליט הצבאי הראשי

פקס: 03-5694526, טל': 03-5696601, מייל: pazar@mail.idf.il

**הנדון: בג"ץ [REDACTED] בעניין היתרים לגידול זקן בצה"ל –
בקשות להבהרת המצב המשפטי למפקדי הצבא**

1. כידוע לכם, לאחרונה נדחתה עתירתנו בבג"ץ [REDACTED] שבנדון אחר שהתקבלה הצהרתכם לפיה אין בצה"ל כל מדיניות סמויה או גלויה לצמצום כמויות היתרי הזקן מטעמים אישיים, או בכלל.
2. למרבה הצער, וכפי שעולה מעדויות רבות שהועברו לידנו לאחרונה ומוסיפות להיערם על שולחנו, **עדיין קיים פער דרמטי בין הצהרה זו ובין המצב בשטח ביחידות רבות בצה"ל, וניכר כי קיים צורך להבהיר את המצב המשפטי למפקדי הצבא.** בין המקרים השונים ניתן למנות את הפגמים הבאים:
 - א. סברתם של מפקדים רבים כי הפקודה אוסרת גידול זקן מטעמים שאינם דתיים או רפואיים וכי "אין יותר פטורים אישיים בצבא".
 - ב. שלילתן של בקשות להיתרים אישיים אפריורית ללא בחינה ממשית וללא נימוקים, והודעה מראש שאין טעם להגיש ערעור.
 - ג. בחינה מרוכזת ומחודשת של היתרים שניתנו כדין ואשר עדיין מצויים בתוקף תוך איום לבטלם בטרם חלף המועד.
 - ד. ביטול היתרים זמניים ("היתרי בקו"ס") וקריעתם באופן מרוכז לעיני חיילים זמן קצר לאחר הגעתם ליחידה מן הבקו"ס תוך התעלמות מהפקודה והפחדת החיילים לבל יעזו להגיש בקשה לחידוש ההיתר (כך למשל בבא"ח צנחנים ובבא"ח גולני).
 - ה. מגמה הולכת וגוברת של הפניית חיילים המבקשים היתר מטעמים אישיים לבדיקת קב"ן לצורך אישוש טענתם, תוך אמירה שלא ניתן לשקול את הבקשה להיתר אישי או לאשרה ללא המלצת קב"ן. מעבר לעובדה שמדובר בהטלת סטיגמה על חייל המבקש לגדל זקן כחלק מזהותו כמי שסובל מבעיה נפשית, מדובר גם במעמסה מיותרת ובלתי נחוצה על מערך ברה"ן אשר ממילא מצוי בעומס רב ועלולה להוביל לקריסתו שלא לצורך.
- ו. סירוב לאפשר לחיילים בעלי היתר לגידול זקן להשתתף בטקסים ומופעים או בקטעי וידאו המצולמים ומועלים לרשתות החברתיות ע"י דובר צה"ל, ולעיתים אף מחיקתם ועריכתם מחוץ לסרטון לאחר צילומם, משל היה מדובר באות קין.

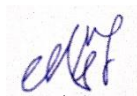
3. נוכח כלל האמור נבקש כי כבוד הפצ"ר, אשר אמון על אכיפת שלטון החוק והמשמעת בצה"ל, לפעול ללא דיחוי להבהרת המצב המשפטי הקיים למפקדי הצבא, וזאת באמצעות הודעה מטעמך או מטעם גורם פיקודי אחר בנושאים הבאים:

- א. המבחן למתן היתר חריג לגידול זקן מטעמים אישיים או דתיים נותר בעינו ולא שונה, ובכל מקרה שבו גידול הזקן מהווה חלק מדמותו, מהווייתו או מזהותו של החייל יש לאשרו, בין אם מדובר בזהות חילונית או דתית.
- ב. אין להבחין או להפלות לרעה בקשות למתן היתר מטעמים אישיים לעומת בקשות מטעמים דתיים.
- ג. אין בנמצא הנחיה חוקית המורה לנקוט ביד קשה בעת בחינת בקשות חדשות להיתרי זקנים.
- ד. כל החלטה או הוראה המגבילה את כמות ההיתרים המותרת ביחידה או בחיל מסוים בדרך של "מכסות" – אינה חוקית ויש לבטלה.
- ה. בכל מקרה שבו נערכת בחינה שנתית מרוכזת של היתרים קיימים ובה מוחלט שלא לחדש היתר שניתן בעבר, יש לאפשר לחייל להגיש ערעור על ההחלטה; יש לנמק מה נשתנה ומהו שינוי הנסיבות שהוביל לשלילת היתר שניתן בעבר (וראו לעניין זה תשובת המדינה לעתירה בסעיף 28); ואין להורות על ביטול ההיתר כל עוד לא הגיע מועד פקיעת תוקפו (גם אם הבחינה המרוכזת נעשית קודם לכן).

4. נודה להידרשותכם ומעורבותכם בעניין בהקדם על מנת שמפקדי צה"ל יחדלו מההפרות והפגמים המפורטים לעיל בהקדם והמצב המשפטי יובהר לאשורו, שכן ניכר מהמצב בשטח כי מפקדי הצבא סבורים כי חל שינוי והחמרה בפקודה (והדברים נכונים יתר שאת נוכח דחיית העתירה).

5. נדגיש, כי נשמח לשתף פעולה בנושא על מנת לחדד ולהבהיר למפקדי הצבא ולחייליו את הוראות הפקודה, וכן נוסיף לפעול בעניין זה להבהרת המצב המשפטי לכלל משרתי הצבא, בתקווה כי לא יעלה צורך בהליכים משפטיים נוספים.

בכבוד רב ובברכה,

ליאור שטלצר, עו"ד

אפרת נחמני בר, עו"ד

העתקים:
לשכת הרמטכ"ל
לשכת ראש אכ"א
נציבת קבילות החיילים, תא"ל (מיל') רחל טבת-ויזל
סא"ל אודי שגיא, רמ"ח יעח"ק